

Plein 17

Adres Plein 17

Kadastraal H 2766

Wijk Centrum

Status Beschermd dorpsgezicht

situatie augustus 2012

Inleiding

In oorsprong 16de-eeuws WOONHUIS met WINKEL, gebouwd in een traditioneel ambtelijke trant, is beeldbepalend gelegen aan het Plein. Het is één van de laatste representanten van de historische kleinschalige bebouwing binnen het beschermde dorpsgezicht die stamt uit de Late Middeleeuwen. Het sluit aan bij de oorspronkelijke verkaveling en kleinschalige bebouwing van ondermeer Plein 15 en het van rijksweg beschermd pand Schoolstraat 2.

Door aftimmering zijn verschillende bouwhistorische elementen aan het zicht onttrokken, maar enkele nu (anno 2006) nog zichtbare elementen wijzen erop dat het pand een rijke historie kent.

Een bijzonder element is de doorgang tussen straat en achterterrein met daarboven een opkamer met de 17de eeuwse bedstedenwand, waardoor dit deel het karakter heeft van een kleine zogenaamde "steenkamer" of "woontoren". Vermoedelijk vond in de 17de eeuw een vergroting naar achteren plaats,

in relatie met het haaks er op gesitueerde tweede 17de eeuwse bouwvolume. De Empireschuiframes stammen uit het eind van de 18de – begin 19de eeuw. In 1920 is in opdracht van dhr. E.J. Brekelmans een winkelpui geplaatst voor een sigarenwinkel. Het pand heeft tot 1999 als zodanig gefunctioneerd.

Omschrijving

Eénlaags pand met poortdoorgang op rechthoekige plattegrond, bestaande uit begane grond met voorhuis (winkel), opkamer en zolder, is gedekt door een zadeldak met nokrichting evenwijdig aan de straat. Het voorste dakdeel is gedekt met gesmoorde en deels ook rode en zwarte geglazuurde Hollandse pannen en het achterste dakdeel met rode Hollandse pannen. Op de nok markeert een schoorsteen de plaats van de brandscheidende muur tussen voorhuis en opkamer. Tegen de achtergevel bevindt zich een uitbouw (achterhuis) onder lessenaarsdak met rode Hollandse pannen, die doorloopt tot het dwarsvolume van het aangrenzende woonhuis Plein 15.

Haaks tegen de achtergevel bevindt zich rechts een tweede bouwvolume onder een zadeldak met rode Hollandse pannen, waarvan de nok lager is gelegen dan dat van het hoofdvolume.

De wit gepleisterde voorgevel (noordwest) heeft een zwart geschilderde plint en wordt afgesloten door een houten op gootklossen rustende bakgoot. Uiterst links, ter hoogte van de strekbalken, bevindt zich een laat 16de eeuwse hoekanker, uitgevoerd in siersmeedwerk.

Links geeft een laag geplaatste opgeklampte dubbele deur de plaats van de poort aan. Iets er schuin boven bevindt zich een vierruits Empireschuifraam van de opkamer. Rechts is een houten winkelpui geplaatst, bestaande uit een éénruits paneeldeur met drieluiks bovenlicht en links en etalageruit met twee drieruits bovenlichten. Erachter bevindt zich de bijbehorende etalagekast. Iets boven de gootlijst bevindt zich in de middenas van het dakschild een rechthoekige dakkapel met dubbel openslaand raam en uit rode baksteen opgetrokken wangen.

De achtergevel is wit gesausd en heeft een zwart geschilderde plint met links een gewijzigd Empireraam en rechts een versmalde doorgang van de poort. Erboven bevindt zich een dubbel openslaand luik. De brede dakkapel erboven is voor bescherming van ondergeschikt belang.

Het haaks erop geplaatste bouwlichaam op rechthoekige plattegrond is opgetrokken uit rode baksteen. De beide kopgevels zijn uitgevoerd als tuitgevels, voorzien van vlechtingen.

De langsgevel aan de tuinzijde (noordoost) heeft wit gesausd pleisterwerk en een zwart geschilderde plint. Hier bevindt zich rechts een deur en links een venster met roedeverbinding. Beide kopgevels zijn blind.

Het interieur bestaat uit een relatief hoog voorhuis met daarin een bij de winkelpui behorende etalagekast (ca. 1920). Rechts bevindt zich de trap naar de opkamer met 17de eeuwse bedstedenwand en opgeklampte eiken deur. De wand heeft een sobere Ionische pilastersgeleiding met kroonlijst. De balkenzoldering heeft een raveling ten behoeve van een schouw. Rechts daarvan bevindt zich een niskastje. Via het achterhuis leidt een trap naar de zolder. De sporenkap wordt ondersteund door twee spanten, waaronder een 16de eeuwse krommer.

Het voorste bredere deel van de poort bevat een paneeldeur naar het voorhuis met links daarvan een plint met 17de eeuwse Delftsblauwe tegeltjes. De muur is voorzien van wit geschilderd pleisterwerk. De muur tegen Plein 15 heeft een relatief hoge zwarte gesausde plint, die daarboven wit gesausd is. De strijk balk hierboven wordt ondersteund door herbruikte (oude) eiken stijlen die rusten op poeren. De poort heeft een houten zoldering en is bestraat met waalklinkers.

Waardering

Het woonhuis met winkel is van algemeen belang vanwege de cultuur-, architectuur-, en bouwhistorische waarde als bijzonder voorbeeld van een kleinschalig woon- winkelpand met poortdoorgang, waarvan de bouwgeschiedenis herkenbaar teruggaat tot de 16de eeuw. Het pand is vrij gaaf wat betreft de hoofdvorm en materiaalgebruik. Als kleinschalig woonhuis met poort vertegenwoordigt het typologisch een steeds zeldzamer wordend bouwtype, waarvan diverse bouwhistorische waardevolle elementen bewaard zijn. Als zodanig is sprake van zeldzaamheidswaarde.

Het pand is stedenbouwkundig van belang door de beeldbepalende situering aan het Plein binnen het beschermde dorpsgezicht en vervult tevens een beeldondersteunende functie, mede in relatie met de aangrenzende panden Plein 15 en Schoolstraat 2 waarmee het een waardevol ensemble vormt.